

**MAVZU: O'TKIR VA SURUNKALI BUYRAK YETISHMOVCHILIGIDA
BEMORLARDA HAMSHIRALIK PARVARISHI****Xojiyev Azimjon Axmedovich***Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi**Terapiya fani o'qituvchisi*

Buyrak yetishmovchiligi - bu buyrak faoliyati asta-sekin yoki to'satdan buzilishi bilan paydo bo'ladigan alomatlar majmuasidir. U o'tkir va surunkali shaklda davom etishi mumkin, ular alomatlari va malakali tibbiy yordam ko'rsatishga yondashuvlari bilan farq qiladi

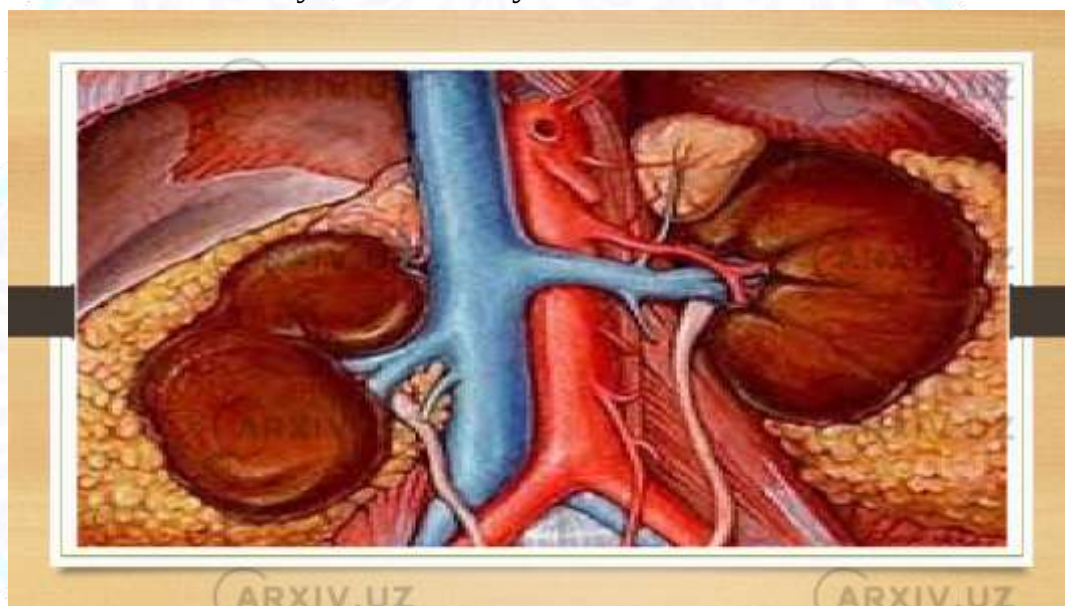
O'tkir buyrak yetishmovchiligi alomatlari

Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shakli faqatgina tibbiy muassasada davolanadi va quyidagi belgilar bilan tavsiflanadi:

- siydik chiqarishning buzilishi - u umuman bo'lmasligi yoki oz miqdorda bo'lishi mumkin;
- ovqat hazm qilish tizimining buzilishi - ko'ngil aynish, qusish, diareya, ishtaha buzilishi;
- oyoq va qo'llar shishishi;
- qon bosimi ortishi;

- taxikardiya;
- anemiya;
- uyquchanlik;
- **O'tkir buyrak yetishmovchiligi kasalligini davolash**

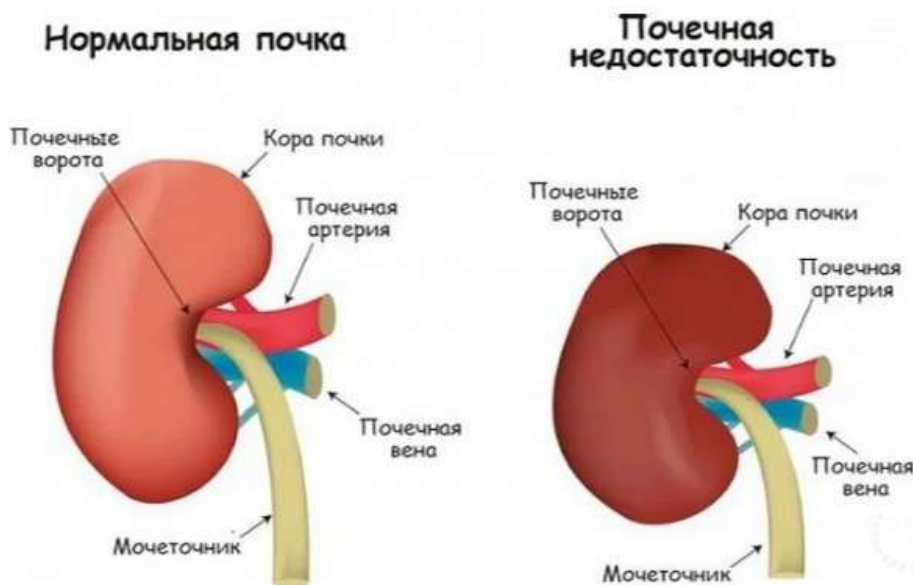
Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shaklini davolash patologik holat rivojlanishining sababini aniqlashdan boshlanadi - bu mustaqil kasallik emas, balki mavjud kasalliklarning asoratidir. O'tkir buyrak yetishmovchiligini qo'zg'atadigan omillardan tezda xalos bo'lish uchun shifokorlar kasallikka qarab turli choralarni ko'rishlari mumkin: qon yo'qotilishini yo'q qilish, yurakning normal faoliyatini tiklash va qon o'rnini bosuvchi moddalarni tomir ichiga yuborish. Agar siydik oqishi uchun mexanik to'siqlar mavjud bo'lsa, ular faqat jarrohlik yo'li bilan olib tashlanadi - masalan, ureteral kateterizatsiya, nefrostomiya.

Davolash jarayonida birinchi navbatda siydik ishlab chiqarishni tiklash kerak; buning uchun diuretiklar va maxsus eritmalar qat'iy belgilangan dozada kapelnitsa orqali qo'llaniladi. Buyrak yetishmovchiligini o'tkir shaklini davolash, shuningdek, buyraklardagi mikrosirkulyatsiyani yaxshilaydigan, metabolizmni faollashtiradigan va ularning faoliyatini tiklaydigan dorilarni qo'llashni nazarda tutadi.

O'tkir buyrak yetishmovchiligida tezkor yordam

O'tkir buyrak yetishmovchiligida shoshilinch tibbiy yordam o'tkir hodisalarni bartaraf etishdan iborat bo'lib, bu holat zaharlanish yoki ba'zi dorilar natijasida ham yuzaga kelishi mumkin. Bunday holda, detoksifikatsiya choralarini tezda amalga oshirish muhimdir - oshqozonni yuvish, ovqat hazm qilish tizimiga ko'p miqdorda sorbentlar kiritish, antidotlardan foydalanish kerak. Shuningdek, shifokorlar bemorga gemodializ yoki gemosorbsiya berishlari mumkin - aksariyat hollarda shoshilinch yordam ko'rsatishning ushbu usullari bemorning omon qolish uchun yagona imkoniyatidir.

Bolalar va kattalardagi o'tkir buyrak yetishmovchiligi terminal holatlarga, ya'ni o'lim ehtimoli yuqori bo'lgan holatlarga olib kelishi mumkin. Yaxshiyamki, bolalar ham, kattalar ham davolanishi mumkin. O'tkir buyrak yetishmovchiligi ko'pincha tiklanadi va har bir bemorda omon qolish imkoniyati mavjud.

Surunkali buyrak yetishmovchiligida tezkor yordam

Ushbu sindrom hech qachon "o'z-o'zidan" paydo bo'lmaydi, bu deyarli barcha buyrak kasalliklarining asoratidir. O'tkir va surunkali yetishmovchilikda alomatlar farqlanadi. Masalan, surunkali shaklda bel mintaqasida joylashgan shish va og'riq sindromi bilan ajralib turadi. alomatlar kuchli bo'lmaydi, shuning uchun ular ko'pincha bemorlar tomonidan e'tiborga olinmaydi. Bolalarda surunkali buyrak yetishmovchiligini tashxislashda asosiy muammo - ota-onalar siydikning pasayishi va yengil og'riqni sezmasligi mumkin. Ushbu alomatlar umumiy zaiflik, charchoqning kuchayishi, uyqusizlik bilan kechishi mumkin - bu belgilar o'ziga xos emas, shuning uchun faqatgina ularga asoslanib to'g'ri tashxis qo'yish mumkin emas; to'liq tekshiruv talab qilinadi.

***O'tkir pielonefrit - buyrakning juda ko'p uchraydigan kasalligi. U surunkali shaklga o'tishi va ikkilamchi bujmaygan buyrak, 50-60% holatlarda ikkilamchi arterial gipertenziya va surunkali buyrak yetishmovchiligi (SBY) rivojlanishiga olib mumkin.** ARXIV.UZ

Davolashni shifokorlar nazorati ostida amalga oshirish kerak. Surunkali buyrak yetishmovchiligida, quyidagi alomatlar rivojlanishi mumkin:

- buyraklar siydik chiqarishni to'xtatishi sababli keng shish;
- burun qonashlari;
- oshqozon yoki ichakdan qon ketish;
- yuqori qon bosimi;
- asab tizimining shikastlanishi;
- depressiya;
- atsidoz;
- nafas olish faoliyatini buzish;

Buyrak yetishmovchiligini terminal bosqichida davolash oldindan aytib bo'lmaydigan natijaga olib keladi, bunday bemorlarning hayoti soatlab hisoblab chiqiladi.

Surunkali buyrak yetishmovchiligi kasalligini davolash

Buyrak va siydik yo'llari kasalliklari bilan og'rigan bemorlarni parvarishlash

- Bunday bemorlarda iste'mol qilinadigan suyuqlik va siydik miqdorini nazorat qilish kerak. Bemor o'z - o'zidan yoki tibbiy xodimlarning yordami bilan har kuni diurezni, hamshira-uni harorat varag'ida tuzatib, siydik miqdorini mililitrlarda qayd etishi kerak.

Surunkali buyrak yetishmovchiligini davolashning aniq algoritmi mavjud:

- asosiy kasallik terapiyasi;

- kunlik rejimga rioya qilish va tibbiy ovqatlanish;
- suv muvozanatining buzilishini tuzatish;
- arterial gipertenziyani davolash;
- anemiyani davolash;
- yuqumli kasalliklar asoratlarini davolash.

Surunkali buyrak yetishmovchiligini har bir holatda qanday davolashni shifokor hal qiladi - bemorning ahvolini tahlil qilish, barcha aniq va yashirin kasalliklarni aniqlash, OIVni istisno qilish va chuqur tekshiruvdan o'tkazish kerak. Ayniqsa og'ir holatlarda bemorga gemodializ buyurilishi mumkin - bu ba'zida omon qolish imkoniyatini oshiradi.

Ushbu kasallik xavfli deb hisoblanadi, shuning uchun tashxis qo'yilgandan so'ng bemorlar darhol ro'yxatga olinadi - ular muntazam ravishda mutaxassislar ko'rigidan o'tishlari kerak, vaqti-vaqti bilan davolanish uchun kasalxonada bo'lishlari kerak. Surunkali buyrak yetishmovchiligining patogenezi shuki, dorilarni davolash masalasiga qanday javob berishni aniq bilishning iloji yo'q - barchasi juda individualdir. Natija va davolash ushbu holatga qaysi patologiya turi sabab bo'lganligiga bog'liq bo'ladi. Og'ir buyrak yetishmovchiligida bemorlar organ transplantatsiyasini o'tkazishlari mumkin. Ba'zida transplantatsiya omon qolish uchun yagona imkoniyat, operatsiyadan keyin bemorlar 10 yildan ortiq umr ko'rishadi.

Foydalangan adabiyotlar

1. B. Aminov, T. Tilavov, O. Mavlonov. Odam va uning salomatligi. Toshkent. 2010.
2. Sh.M. Qirg'izov, A.S. G'ofurov Buyrak-tosh kasalligida magnitlangan suvdan foydalanish. International scientific-online conference on Innovation in the modern education system Part 2. 2021. 175-177 b.
3. I.R. Asqarov Sirli tabobat. Toshkent. 2021. 93-99 b.
4. Al-Tawheed AR, Al-Awadi KA, Kehinde EO, Abdul-Halim H, Hanafi AM, Ali Y. Treatment of calculi in kidneys with congenital anomalies: an assessment of the efficacy of lithotripsy. Urol Res. 2006;34(5):291-298.
5. Ferraro PM, Taylor EN, Eisner BH, et al. History of kidney stones and the risk of coronary heart disease. JAMA. 2013;310(4):408-415.